

Українській Першокнизі - 450

На відзначення ювілею Пересопницького Євангелія завідувач сектором періодики відділу навчальної та навчально-методичної літератури Тетяна Грищук готує перегляди та огляди, присвячені Пересопницькому Євангелію.

Заходи проводяться для кафедр університету, читачів та працівників бібліотеки.

Знайомство

У травні 1989 року з ініціативи письменника Євгена Шморгуна в Пересопниці відкрито пам'ятний знак

Створення

З православним монастирем у Пересопниці (нині село Рівненської області) пов'язана визначна подія в історії нашої писемності, нашої культури.

Тут у 1556–1561 роках архімандрит монастиря Григорій переклав Євангеліє з церковнослов'янської на тодішню письмову староукраїнську мову.

Це перший переклад Святого письма українською мовою. Писарем і, можливо, художником став Михайло Василієвич з Сянока. Пересопницьке Євангеліє було переписане на 482 пергаментних аркушах і оздоблене малюнками, які зображають чотирьох євангелістів, заставками та рослинним орнаментом.

Церква в селі Пересопниця

Анастасія Юрївна Заславська,
в дівочтві Гольшанська
Дубровицька (†1561) — княгиня.
В 1529 році вийшла заміж за
князя Кузьму Івановича
Заславського.
Народила від нього двох дітей:
Януша і Ганну.

Дослідник Пересопницького
Євангелія бібліограф
А.В.Терещенко в 1861 році,
вважав за доречне іменувати
Книгу «Євангеліє княгині
Жеславської»

Робота над перекладом почалася на
Поділлі в селі Дворець поблизу Ізяслава.
Ігуменею тамтешнього монастиря стала
княгиня Заславська (в чернецтві Параскевія, в
миру Настасія) з дому Гольшанських. Якраз її
«накладом», себто коштом цієї «благовірної і
христорубивої княгині», як засвідчено в книзі,
вона й була створена.

У Троїцькому Дворецькому монастирі
Жеславських було перекладене перше
Євангеліє – від Матвія – і завершилася робота
за п'ять років у Пересопниці на Волині в
чоловічому монастирі.

Кошти на видання жертвували старовинні
українські (руські) роди Острозьких,
Заславських, Слуцьких, Вишневецьких,
Чарторийських, Соколинських, Пузин і багато
інших.

Вид у Новий Заслав.

Ізяслав
Герб Ізяслава

Початок

Пересопниця нині –
невеличке село Верхівської
сільради Рівненського району .
За радянських часів село
Пересопниця було віднесено до
неперспективних і
ледь не зникло
з географічної карти

Уперше в літописних списках
Пересопниця згадується під 1149
роком і відразу ж займає одне з
провідних місць серед населених
пунктів древньої Русі. Варто
відзначити, що тільки в Київському і
Галицько-Волинською літописах про
неї існує 18 згадок.

До 450-річчя Пересопницького
Євангелія в селі Пересопниця
заплановано масштабну
реконструкцію: планується
побудувати пантеон з читальною
залюю та гостьовими кімнатами для
археологів, музей під відкритим
небом, "Княжий двір X століття",
розбірну сцену для фестивалів та
сувенірну крамничку.

Пересопниця

У 1987 році АН УРСР за фінансово-технічної підтримки ЮНЕСКО здійснила перший етап проекту збереження Української святини.

Художню авторську зйомку кожної сторінки Пересопницького Євангелія виконав фотохудожник МИНДЕЛЬ Борис Олександрович. Сьогодні місцезнаходження цієї колекції невідоме.

У 2001 році ЦНБ НАНУ провела ще одну зйомку всіх 977 сторінок.

Висока якість слайдів на час їх виготовлення була перевірена і підтверджена провідними фахівцями НБ НАНУ.

Стан більшої частини слайдів задовільний. Хоча спосіб їх зберігання не відповідає прийнятим нормам.

Видання зберігається в НБ НАНУ ім. В.І. Вернадського.

Пересопницьке Євангеліє сьогодні

Книга важить 9 кг 300 гр, написана пізнім уставом на пергаменті.

Книга складається з 482 пергаментних листів форматом 380x240 мм², пронумерованих олівцем в правому нижньому кутку

Для шрифту характерним є графічна виразність, декоративність і пропорційність, використання чітких виписаних букв різних розмірів.

Тексти написані чорнилом різних кольорів. Суммарії і глоси написані темно-коричневим чорнилом. Передмова до заголовка, тексти в рамках-заставках, номер першого розділу і «зачала» на початку кожного Євангелія написані золотом.

Пересопницьке Євангеліє сьогодні

Вперше на Пересопницькому Євангелії присягав Леонід Кравчуку 1991 році. Тоді вирішили, що використання для присяги на вірність українському народові радянську Конституцію – не дуже гарний знак. Тому зупинилися на цьому кодексі святих законів.

Леонід Кучма під час присяги від хвилювання залишив свій слід на зображенні апостола Луки. Після цього на президентів наклали обмеження – рукопис під час присяги не відкривають.

Книга присяги...

**Перше
Богослужіння з
новим виданням
Євангелія**

Вихід факсимільного видання присвячений 1020-річчю хрещення Русі і будівництву Кафедрального собору на честь Воскресіння Христового.

Подарункове, престижне видання максимально наближене до оригіналу.

Видання факсиміле аносовано працівниками Інституту рукописів НБ НАНУ ім. В. І. Вернадського – найбільшими фахівцями з історії Пересопницького Євангелія.

Книга вийшла тиражем 1000 примірників і розповсюджувалася як на території України, так і за її межами.

**Леонід Кравчук
отримує примірник
факсимільного
видання**

**Презентація
факсимільного
Євангелія в
Кембриджі**

Факсиміле

У рамках відзначення 450 річниці Пересопницького Євангелія на Рівненщині мають намір провести фестиваль духовної музики, наукову конференцію та переписати Євангеліє українцями всього світу.

450-річчя Пересопницького Євангелія відзначатимуть 29 серпня 2011 року.

З цієї нагоди до Рівненщини запросили президентів слов'янських православних країн: України, Росії, Білорусі, Словаччини та Болгарії.

Головною подією святкування має стати урочисте завершення марафону з написання літературного перекладу Пересопницького Євангелія.

Відомі українці, які проживають як в Україні, так і в інших куточках світу, власноручно напишуть кожен по декілька рядків з Євангелія, а завершити цю роботу повинен Президент України.

Надалі ця книга зберігатиметься в селі Пересопниця .

Проект